

Peil

Wanneer je als natuurmens de databank van het CBS raadpleegt, zakt de moed je al snel in de schoenen. Nederland blijkt een piepklein landje met een oppervlak van maar 41.543 vierkante kilometer. Ruim 16 procent daarvan bestaat inmiddels uit huizen en bedrijfsterreinen, circa 68 procent is intensief gebruikt agrarisch gebied en het restje wat overblijft mogen we nog natuur noemen. Verder wordt dit kabouterlandje bewoond door ruim 17 miljoen mensen die een groot deel van hun dag rondrijden over een wegennet van in totaal maar liefst 135.470 kilometer lengte. Vast staat dat het product natuur in ons land dus een schaars goed is. En hoewel schaarste volgens de gangbare economische theorieën voor extra waarde zorgt, lukt het maar niet om onze natuur te kapitaliseren. Als alternatief proberen we met hoogstaande referenties en daarop geënte ambitieuze doelstellingen tegengas te geven aan de oprukkende verstening en verschraving van de open ruimte. Lukt dat? Wat betreft het droge deel van Nederland vrees ik het ergste. Aangejaagd door de bevolkingsgroei en de daarmee samenhangende behoefte aan woonruimte, winnen baksteen en asfalt steeds meer terrein. Neem daarbij de onbedwingbare neiging om het overgebleven landschap vol te zetten met windmolens en zonnepaneelweides en je mag blij zijn als we straks nog wat postzegeltjes aan natuur overhouden. Gelukkig hebben we nog bijna 8.000 vierkante kilometer aan plassen, meren, kanalen, rivieren, beken en sloten. Dankzij gedegen waterbeheer valt op dat aan en onder al dat water nog een hoop natuur is te beleven. Overal zwemt weer vis, de blauwalgenbloei is voor een belangrijk deel verleden tijd en in veel buitenwater kan weer worden gezwommen. In tegenstelling tot een droog Nederland kunnen we dus nog veel met dat water

...dan moet het met vereende krachten toch ook mogelijk zijn om ons peilbeheer weer wat natuurlijker te krijgen?

bereiken. Projecten als de Marker Wadden, Koopmanspolder, Trintelzand en de vismigratierivier – om er maar een paar te noemen – laten zien dat de combinatie van visie, durf en techniek zich uitbetaalt.

Kijkende naar alle inrichtingsmaatregelen die nu zijn gepland of worden uitgevoerd kun je inmiddels rustig van een momentum spreken. Dat biedt een uitgelezen kans om door te pakken en om eindelijk eens wat van die heilige huisjes omver te schoffelen. Laat ik er twee uitlichten. De eerste is het loslaten van waterkracht als mogelijke groene energiebron. Niet alleen heeft Nederland te weinig verval voor waterkracht, de cumulatieve effecten van waterkrachtcentrales vormen inmiddels de grootste bedreiging voor onze riviertrekvisen. Wat heet: ze zijn fnuikend voor het gewenste herstel van iconische soorten als steur, zalm en aal. De tweede is het peilbeheer in

Nederland. Tot nu toe geldt daarvoor de tegennatuurlijke ‘peil volgt functie’ met als gevolg het nagenoeg ontbreken van een natuurlijke dynamiek en een rap toenemende kwetsbaarheid door verdroging. Functionele land-water-overgangen, het behoud van kenmerkende vissoorten als de grote modderkruiper én echt vrije vismigratie – onderwerpen die in dit nummer van Visionair de revue passeren – zijn alleen realistisch wanneer we de functies wat meer het peil laten volgen. Als het een particuliere natuurvereniging lukt om in zeer korte tijd een natuurgebied van 10.000 hectare groot in het Markermeer uit de waterbodem te stampen, dan moet het met vereende krachten toch ook mogelijk zijn om ons peilbeheer weer wat natuurlijker te krijgen?

Marco Kraal
Hoofdredacteur

